

Клименко О.О.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИХ КОМПОНЕНТІВ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У механізмі ринкової взаємодії конкурентна стратегія підприємства виконує роль основної рушійної сили розширеного відтворення і ефективної самоорганізації як на макро-, так і на мікрорівні. Створення міцних конкурентних позицій економіки України передбачає підвищення рівня конкурентоспроможності виробників. Вітчизняні підприємства повинні зосереджувати увагу не тільки на ефективності виробництва, а й на ефективності функціонування в конкурентному середовищі, тому виникає необхідність науково-методичного забезпечення та обґрунтування основних теоретичних засад конкурентної стратегії підприємства як потужного засобу конкурентної боротьби [2], тобто питання формування системоутворюючих компонентів стратегії управління фінансами підприємства є своєчасним та актуальним.

Основна мета даної роботи полягає в тому, щоб обкреслити коло питань формування стратегії управління фінансами підприємства, а також розглянути можливість застосування технологій, які сприяють реалізації цієї стратегії.

Конкурентна стратегія підприємства є однією з найважливіших складових стратегічного управління, оскільки саме вона забезпечує можливість і визначає ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища в умовах інноваційного розвитку як окремого підприємства, так і економічної системи України в цілому. Тому обґрунтування підходів вибору стратегії дослідження з метою подальшої розробки системи заходів зі зміцнення становища й досягнення конкурентних переваг підприємства на нашу думку є одним з першочергових завдань.

Теоретичні і методологічні аспекти діяльності підприємства в умовах конкурентного середовища знайшли відображення в наукових роботах зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів і практиків. Проте термінологічний апарат теорії конкуренції, методи оцінки конкурентоспроможності та конкурентної позиції підприємства, а також теоретико-методичні основи розробки, обґрунтування та організаційного забезпечення конкурентної стратегії вимагають детального комплексного аналізу, вдосконалення й адаптації з урахуванням особливостей національної економічної системи [2].

Модель формування стратегії розвитку потенціалу підприємства наведено на схемі рисунка 1.

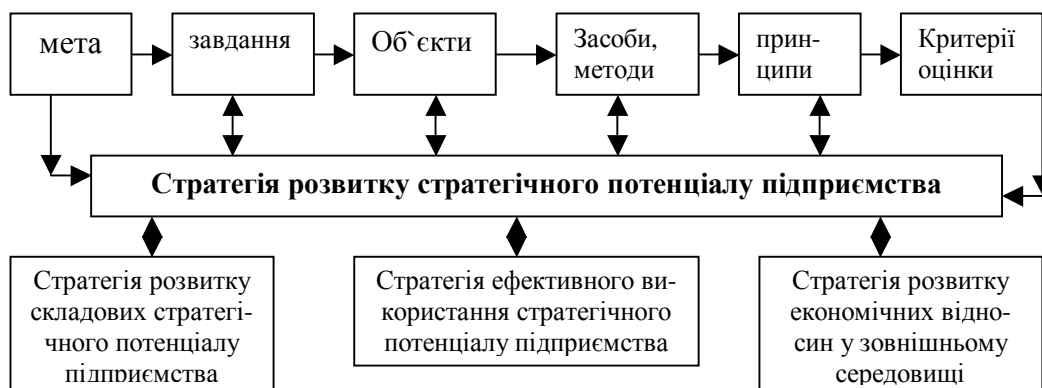

Рис. 1. Модель формування стратегії розвитку стратегічного потенціалу підприємства

Провідна роль у визначенні напрямків подальшого розвитку теорії конкурентної стратегії підприємства залишалась за практичною діяльністю, проте теорія конкурентної стратегії орієнтована на розробку практичних рекомендацій, оскільки намагається у своїх побудовах і висновках якомога повніше охопити взаємозалежності та зв'язки практичних проблем формування системоутворюючих компонентів стратегії управління зокрема фінансами підприємства, як певної бази ефективного розвитку.

Дослідимо основні положення формування стратегії управління фінансами підприємств в Україні в умовах глобалізації економічних відносин.

Положення 1. Фінансова стратегія повинна бути направлена на реалізацію головної мети будь-якого бізнесу – підвищення матеріального становища власника.

Ця теза може бути реалізована на практиці за допомогою використання критерію економічної доданої вартості, або EVA (Economic Value Added) [1]. Його сутність полягає у зіставленні вартості капіталу, що використовується у бізнесі з віддачею (прибутковістю) від використання цього капіталу. Перше зазвичай називається зваженою середньою вартістю капіталу, позначається WACC (Weighted Average Cost of Capital) і розраховується за наступною математичною залежністю:

$$WACC = w_1 \times c_1 + w_2 \times c_2 + \dots + w_n \times c_n,$$

де w частка компоненти капіталу, c - її вартість (ціна), або прибутковість для інвестора. Частка кожної окремої компоненти розраховується як відношення середньої величини складової компоненти капіталу за рік, до середньої величини сумарного капіталу за цей же період. [1]

Прибутковість використовуваного капіталу ROCE (Return on Capital Employed) розраховується як відношення чистого прибутку на середнє (за рік) значення допоміжного і бізнес капіталу. Тобто можна ствер-

дживати, що різниця (ROCE - WACC) повинна бути позитивною і як можна більшою. Якщо цю різницю помножити на суму залученого в бізнес капіталу, то вийде показник, який є доданою економічною вартістю капіталу EVA.

Саме цей показник в першу чергу повинен цікавити власника, як індикатор, що відображає збільшення його активів. Якщо EVA з року в рік росте, власник відчуває збільшення та примноження капіталу. Якщо темпи зростання EVA починають падати, то це повинно викликати неспокій у власника. Якщо ж EVA стала негативною, треба шукати шляхи виправлення ситуації.

Положення 2. Стратегія управління фінансами повинна бути частиною загальної конкурентної стратегії підприємства особливого значення ця проблема набула в умовах глобалізації економіки.

Формулювання основних стратегічних цілей бізнесу та контроль за їх досягненням є основною задачею власника підприємства. Задачі менеджерів полягають у вірному формулюванні та досягненні цілей власників.

Для забезпечення комплексності внутрішнього управління бізнесом нами пропонується звернутись до певного системного засобу аналізу, яким є збалансована система індикаторів діяльності BSC (Balanced Scorecards). BSC позиціонується як засіб управління бізнесом, у вершину кута якого ставиться стратегія розвитку прийняття його власниками.

Сутність запропонованої системи розкривається двома основними положеннями:

- одних фінансових показників недостатньо для того, щоб повністю і всебічно описати стан підприємства, їх потрібно доповнити іншими показниками;
- система показників може бути використана не просто як комплексний індикатор стану підприємства, а як система управління, яка забезпечує зв'язок між стратегічними передбаченнями власників або топ-менеджмента і операційною діяльністю менеджменту підприємства.

Положення 3. Оцінка результативності бізнесу в умовах глобалізації економічної системи України має проводитись на основі найбільш інформативних фінансових показників. Адже власників підприємств завжди будуть цікавити та турбувати фінансові показники, Так як вони будуть найбільш близькими до їх основної мети – збільшення капіталу. але як вибрати серед багатьох фінансових показників оптимальні – найбільш інформативні та важливі для аналізу?

Пропонується фінансові чинники згрупувати в наступні системоутворення:

- показники доходів та їх структура;
- рівні витрат та показники прибутковості;
- чинники управління робочим капіталом та грошовими потоками;
- використання активів та інвестиційна ефективність.

Формування ефективного управління підприємством передбачає сукупність управлінських дій та вплив, яка забезпечує на всіх стадіях життєвого циклу розвитку стратегічного потенціалу підприємства, тобто системи ресурсів і джерел їх поповнення, котрі воно має в розпорядженні, зв'язків, можливостей і управлінських здібностей, що направлені на забезпечення його розвитку та реалізацію конкурентної стратегії. Таким чином, фінансовий потенціал підприємства виступає стратегічним ресурсом підприємства, що забезпечує йому сталість у мінливому зовнішньому середовищі та являє собою джерело формування конкурентної переваги і тому потребує постійного розвитку та вдосконалення.

Усвідомлюючи, що далеко не всі аспекти досліджуваної проблеми отримали всебічну розробку в цій статті, а деякі положення та висновки можуть бути предметом наукової дискусії, автор сподівається, що робота внесе певний вклад у розвиток теорії та практики сучасного стратегічного фінансового менеджменту та буде корисною на сучасному етапі розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації.

Джерела та література

1. Управленческий консультант. Настольная книга руководителя. – К.: ТзОВ «БУК», 2005. – 384 с.
2. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: Монографія / за заг.ред. д-ра екон. наук, професора Іванова Ю.Б., д-ра екон. наук, професора Тищенко О.М.. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 384 с.

Кнышенко Т.Н.

РАЗРАБОТКА СЦЕНАРИЕВ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ И ИХ АНАЛИЗ

Развитие банковской системы нашего государства является достаточно стремительным процессом. Так до провозглашения независимости в нашей стране насчитывалось 5 государственных банков, зато на конец 1991 года было создано уже 76 банков.

Проблемы консолидации и оптимизации структуры банковской системы всегда обращают внимание экономистов, как теоретиков, так и практиков, которые исследуют банковские системы. Среди них, в основном практиками, занимающимися исследованием количественно-качественных параметров банковского сектора, являются В. Мищенко, А. Ерина, А. Гловач, О. Черняк, В. Геец и другие. Учитывая то, что банковская система Украины является механизмом со сложными связями и достаточно динамичной – научные поиски в этом направлении являются чрезвычайно актуальными.

В соответствии с выбранной политикой НБУ проводит соответствующие мероприятия по регулирова-